Број 127. У Новом Саду, у недељу 6 јуна 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

Змајев погреб.

Саранисмо „Змаја!“

Саранисмо га, и уверисмо се најбоље баш том приликом, да је „Змај“ жив и да ће живети вечито...

Дванаест говорника, натицаху се, да над „Змајевим“ ковчегом изнесу величину његову; редове говорника, попунили су Хрвати и Мађари, па ипак осећаше сваки, да је то било мало. Да смо отворену раку „Змајеву“ испунили писаним листићима, ни онда још не би рекли све, што се могло рећи. Сваки је учесник погреба, донео у души својој тако велику представу о величини „Змајевој“ и о бесмртности његовој, да је сваки очекивао још више. И то најбоље сведочи, да нисмо саранили „Змаја“, већ да смо само бесмртности његовој приредили свечаност.

Из свију крајева Српства слегао се на погреб Змајев силан свет. И деца и старци, и богати и сироти, мушко и женско, све се то слегло у питому Каменицу. Оне густе збијене редове учесника није било могуће прегледати, али нарочито упадаше у очи множина омладине и ратара обојега пола. А многе и многе стотине не дођоше у своје име, него су заступали друштва и општине наше.

На таквом се погребу не сарањује, на таквом се погребу само констатује — бесмртност.

И оно најмање дете, које је било на Змајеву погребу, није тек само слушало о Змају, оно је познавало Змаја из рада његова, јер тамо не беше никога, ко не познаваше бар неколико чика Јовиних песмица. А те песмице нису биле урезане само у умљу, оне су се увукле у срце, а само милијуни срдаца стварају некоме бесмртност.

Саранисмо Змаја!

А баш на том погребу уверисмо се најбоље да је Змај жив и да ће живети вечито. Убаву Каменицу спомињаће од сад Србин са највећим поштовањем, а гроб Змајев биће за нас једна светиња више.

Слава бесмртноме „Змају.“

* * *

На обали новосадској.

Још у очи погреба, у четвртак, Нови Сад је био необично жив и пун странаца. Сви који су из веће даљине, стигли су још тога дана да учествују при погребу и одаду последњу пошту чика Јови Змају. Нарочито је био велик број изасланика и заступника

Сутра дан већ прва лађа, која се кретала за Каменицу рано зором, била је препуна света. И ако је лађа сваког сата пловила за Каменицу, није могла да превезе ни приближно све оне, који су на њој хтели да се превезу из Новог Сада у Каменицу. Узета је у помоћ и друга лађица, која је уједно вукла собом и велику скелу. И ова је непрекидно пловила тамо и натраг. Свака од ових лађа препуна је била, да ie полиција многе морала задржавати, напомињући, да је број путника, који лађа сме по пропису да пренесе, већ пун. То се дешавало при полазу сваке лађе. Да обе ове лађе препуне, возе сваког сата, није се могло ни приметити, јер што је више путника преважано тим више је стизало на обалу. Врло велик број, кад је видео силан свет, који хоће лађом да пређе, вратио се са станице у Нови Сад и поузимао фијакере и таљиге, и тако ишао у Каменицу. А врло велик број, већином млађих ишао је у великим поворкама пешке. Међу њима је било врло много женских! На дрвеном мосту, који спајја новосадску обалу са варадинском, врвила су непрестано кола за колима, а на њему и гвозденом мосту кретали су се пешаци као јата мравија.

На каменичкој обали.

Каменичка обала пружила је већ раном зором необично живу слику. Чланови месног одбора и велик број каменичких Срба и Српкиња, дочекали су на обали већ прву лађу, која је стигла раном зором. За првом је стизала друга, па трећа, четврта и т. д Свака лађа дочекана је од приређивачког одбора, који је сваком стојао на услузи, а као обележје имао је црну траку око леве руке. Све лађе биле су пуне. Уједно су и чамци живо превозили путнике, нарочито су се многи враћали на њима. Локалне лађе су по продатим картама, превезле до близу 5 хиљада учасника.

Слика са друмова каменичких

Друм, који води из Петроварадина у Каменицу, као и доњи пешачки пут, непрекидно су начичкани били небројеним колима и пешацима. И споредне стазе кроз винограде, пружале су врло живу слику. Друм што води из Каменице преко венца у Ириг, Руму, Митровицу, такођер је начичкан био колима. Нарочито је лепо било видети онај недогледан ред румских кола, који дођоше корпоративно до на близу 100 кола. И сва места на друму томе била су лепо заступљена. Живо је врло било и на друму што води из Каменице у Черевић, Баноштор, Илок, и ту су се ређала кола за колима. Није заостао ни онај споредни друм што води више шиштата у Буковац, Чортановце и т. д.

У опште број учесника био је огроман, Каменица од постанка свога, није видела у својој средини још толики број гостију.

Долазак Београђана и Вршчана

„Шумадија“, која треба да донесе Београђане и Вршчане мало се закаснила. Каменичку обалу прекрилио народ, који жељно чека госте из Србије и са мртве страже банатског Српства. Око 11½ с. указа се испод железничког моста лепи брод „срп. паробродског друштва“. Са свију страна зачуше се узвици: „ево их“, „ево Шумадије“. Међу публиком који чекаше приметисмо многе Београђане и Вршчане, који су раније стигли.

ПОЛИСТАК.

НАДГРОБНА БЕСЕДА поп-БОЖЕ ПОПОВИЋА

(пред црквом)

Ово је црква твојих дедова
Овде се враћа свако давање
Овде се праштa свако кајање!

Велики покојник заслужио је, да му се пред црквом његових дедова при растанку са овога света призна оно давање, које је својем народу тако обилато и са тако много љубави давао.

Али за све људе има и кајања има и праштања па и за оне, који су пуни врлина — и за највеће људе. А признати се мора да је наш Змај Јован Јовановић био пун врлина, — умом један од највећих људи, душом одан од најчистијих и најчеститијих српских душа.

У Змајевим радовима и песмама његовим огледа се необична нежност душе, племенитост осећаја и чистога срца његова. Он се борио за оне који страдају, који су потиштени, а устајао је неустрашимо против оних, који су хтели слободу да газе, — против сваке тираније. Он је тако схваћао хришћанство, тако је схваћао дужност човекову према Богу и ближњему, а тако то схваћамо и ми.

И они који су тражили трун у Чика Јовином раду истицали су песме његове, које је он превађао а употребили за се назарени. Но за онога, који хоће беспристрасно да суди и о овим његовим песмама, не може бити сумње, шта је Чика Јову нашег навело, да и ове песме превађа. Прочитајте само све те његове песме, и ви нећете наћи ништа, што би било нехришћански па и неправославно. А у оно доба није Чика Јова ни сањао, на што ће се те његове песме употребити. Он није ни знао ништа о назаренству. Чим је дознао он је прекинуо превађање а доцније је и сам рекао: из једног и истог материјала може да се направи и путир за причешће и копље за ратовање.

Далеко би се морао удаљити од овога смиреног самртног ковчега Чика Јовиног када би хтео, да пођем по оном широком пољу његовог сваковрсног рада, који нам је свима добром познат, јер нам је за срце прирастао. Али хоћу као свештеник да нагласим само ове светле црте из његова живота. Када је наш Чика Јова као правник постао чиновником имао је звање од којега је могао врло лепо да живи, но он је напустио чиновништво и почео да учи лекарство, — срце га је вукло да чини дела милосрђа. А још више је следовао христовој науци, када је рашириo руке и рекао: Пустите децу к' мени, јер је њихово царство, јер ће на њима да остане будућност народа нашег. И он је велики део своје велике снаге утрошио на подизање нашега подмлатка, те наше будућности народне, а сви знамо колико му је то испало за руком, каквим је плодом и овај рад његов уродио, колико је децу нашу научио да поштују, љубе и чувају народносно тројство: веру, име и језик. Он је децу разумео, и деца су њега разумела а само добра и племенита душа — само чисто срце, као што је била чика Јовина и душа, могла је лако да разуме и да се споразуме са душом и срцем безазлене и невине деце. За то данас, када се растајемо, опраштам се с' тобом чика Јово са речима, које си ти сам написао у својим снохватицама:

„Ово је црква твојих дедова
Овде се враћа свако давање
Овде се праштa свако кајање.“

А као свештеник српски додајем из срца својега и срца свију нас речи наше православне цркве: вѣчная твоя память! Слава ти чика Јово, слава до века! Амин.

ГОВОР МАРКА ВИЛИЋА

председника српског будимпештанског универзитетског друштва „Кола младих Срба“, у име српске целе великошколске омладине.

Опрости мили покојниче, што ти прилазим бунећи те у слатком сну. Но при последњем цјеловању, хоћу да ти кажем велико хвала на свим оним, што си као добри отац учинио за узданицу рода ти, за омладину српску.

Када се сви искрцаше, пође свечана поворка обалом Напред вршачки певачи са својом заставом завијеном у црно, за њима великошколци и остали Београђани. Бурно их поздрављаше публика узвицима: „живела браћа из Србије“, „живели Вршчани“. Свега их беше Београђана око три стотине.

У стану приређивачког одбора.

Приређивачки одбор имао је у гостиони на обали стан. У њему је било врло живо, јер се пријављивала изасланства за изасланством и многе корпорације. Уједно је упућен свако у ком ће реду ићи за погребом.

Погреб.

Погреб је отпочео одмах после 12 сати, а завршио се на гробљу тачно у 3 сата. У подне је притисла ужасна врућина која је око 1½ сата достигла врхунац. Поред свега тога је цела пратња издржала до послетка.

Тешко је тачно одредити колико је света учествовало на погребу. Али кад узмемо у рачун, да су до подне само новосадске лађе однеле у Каменицу до 5.000 душа; да је од ране зоре био цео друм од Н. Сада до Каменице прекриљен колима и каруцама и да је стаза која води поред Дунава у Каменицу била прекриљена пешацима, онда се неварамо ако речемо, да је само преко Н. Сада отишло на погреб најмање 8. 9. а можда и 10.000 људи. Каменица је била сва заступљена, а из Срема стизаху стотине и стотине кола. Само из Руме је било 100 кола, која доведоше учаснике. У средњу руку може се узети, да је на погребу учествовало на 12—15.000 душа.

Од ране зоре долазио је свет да види великог покојника у мртвачком ковчегу, а у 12 сати и 12 минута кренуо се спровод из куће покојникове по прописаном реду. Погреб је обављен тачно по програму. Ред је био примеран, држање искупљеног народа свечано и достојаствено.

На погребу је чинодејствовао новосадски протопрезвитер Милан Ћирић уз учешће многих свештеника и 3 ђакона. Свештеника је могло бити укупно 20.

Напред су ишли барјаци и крст; затим: Српска новосадска задруга; Школска деца; Ђаци српске гимназије новосадске; Ђаци српске гимназије карловачке; Певачки кор српске новосадске гимназије; Певачка друштва; вршачко, старо бечејско, румско; чираци, рипиде, свештеници, самртни ковчег Око ковчега су ишли 1 доктор, 1 новинар, 1 књижевник, 1 великошколац. 1 учитељ, 1 трговац. 1 занатлија 1 ратар.

За ковчегом су ишли: Председник приређивачког одбора са представницима жупаније сремске великим жупаном Хидегетијем и Суботићем; са новосадским градским начелником са изаслаником српске краљевске владе, са председником мађарског књижевног друштва „Кишфалудија“, са заступником „Матице Хрватске“ и друштва хрватских књижевника.

За овим долазе изасланици академија, књижевних друштава, новинара, црквених општина, великошколске омладине, певачких друштава и т. д.

Опело је било у порти. Свештенство је пејало дивно, дирљиво, а укупан кор српске велике новосадске велике гимназије изненадио је све, који донде нису имали прилике да слушају ремек појање наше гимназијске младежи.

При опелу у порти била су четири надгробна говора. Говорио је новосадски парох Божа Поповић за њим заступник Матице Српске Антоније Хаџић па заступник велико-школске омладине Марко Вилић из Ст. Бечеја, па онда заступник школске деце: новосадски учитељ Ђока Михајловић.

Ови, као и други говори, били су дирљиви и разноврсни. Ми их нећемо овде описивати, но ћемо их редом донети у „Застави“. Није било могуће да сви учесници на спроводу чују све говоре, али они коју су стајали и из ближе, слушаху говоре са великом пажњом и одазиваху се: Слава покојнику!

Из порте се кренуо спровод гробљу. Ту код порте дочекао је спровод капетан лађе „Шумадије“ са свима лађарима и одао је пошту великану Змају.

Све други и други прилажаху да носе Змајев ковчег, а међу њима књижевници и новинари. А на путу појаху наизменце: Вршачко, ст. бечејко и румско певачко друштво. На платоу, где скреће петроварадински друм према Фрушкој Гори заустави се спровод, да се са покојником опросте нови заступници друштва и заступник вароши Вршца, чији је посланик био Змај.

Први је говорио председник мађарског „Кишфалудијевског друштва“ и познати мађарски историчар Акош Бети Он је говорио на мађарском јесику. Па и ако велика већина није разумела мађарски, ипак је примила говор симпатичног говорника симпатично, и узвикнула на крају: Слава Змају! За тим је говорио заступник „Хрватске Матице“ „Друштва хрватских књижевника и уметника,“ Храниловић, па онда председник друштва „Рада“ др. Жарко Миладиновић, и напослетку у име вароши Вршца др. Славко Милетић.

Одавде се кренуо спровод даље пут гробља а на крају села говорио је заступник „Србобрана“ и „Српског Кола“, проф. М. Будисављевић, а за њим заступник друштва „Змаја“, проф М. Недељковић.

На самом гробу говорио је у име радикалне странке Јаша Томић, а последњи говорник био је заступник „Српске књижевне задруге“ и „Краљевског српског београдског позоришта“ Јанко Веселиновић. Он је на крају узео грудву земље, пољубио је, и спустио је у раку... Овај призор био је врло дирљив!

И поче да се спушта груда по груда земље у раку Змајеву, сваки је хтео да се на тај начин опрости са великим покојником и љубимцем народа. А многи, нарочито женскиње, следоваху примеру Јанка Веселиновића и пољубише ону груду, пре но што је спустише у раку...

Лагано и са тешким срцем, разилазио се спровод с гробља

У Змајеву стану, извршили су после погреба водо-освећење: поп Божа Поповић и сомборски ђакон Георгије Павковић.

Око 4 сата, поче полако да се празни Каменица. Лађе између Каменице и Новог Сада, одлазиле су и долазиле непрестано и беху препуне. А на свима друмовима, које прекрилише кола, дизала се густа прашина. А сви се заветоваху у себи, да ће што скорије походити гроб Змајев.

Предусретљивост Каменичана.

Морамо на овом месту да забележимо велику предусретљивост и гостопримство Каменичана.

Они су учинили све што су могли, као прави српски домаћини. Пре свега су, почистили путеве, њихове капије и врата беху широм отворена; примили су свачија кола и нудили своје гостопримство

Њихов одбор, који се састајао већином из чланова црквене општине и земљорадничке задруге, ишао је од куће до куће и говорио: „Браћо, нами је пала част у део, да у нашем месту буде Змајев гроб. Ми ћемо га имати за сва времена, а друга браћа неће. Зато пуштајмо све друге напред, а ми им будимо у свему на руци.“

Наши се Каменичани показаху достојни, да буду чувари гроба Змајева.

Заступства из Србије.

Колико смо могли прибележити, учествовали су при „Змајеву“ погребу ова заступства:

Знао си да се опстанак и напредак народа огледа у одгојењу Омладине његове, па си својим великим духом пригрлио на своје топле груди сву милу ти Српчад, те јој поста нежна мајка и духовни отац, задахњујући их духом свете љубави према роду српском и напајајући их из чистог врела идеала народних Заложио си сав свој дух да разбуктиш пламен млађаних срдаца, који ће горети за Српство и српско име. Дао си се свим својим богоданим даром, да утицајем твоје божанске лире од малих Српчића створиш оне. тако нам потребне, челик-карактере, који ће, покупивши по свету врлине одважно ступити на браник слободе народа.

Није ово укоп, јер ми те не губимо ово је само једна од оних свечаних тренути, када се све Српство, а нарочито Омладина причешћује светим духом твојих идеала и лепих снова твојих, заклињући се, да ће истрајати и још енергичније повести борбу за слободу и напредак српски.

Твој дух загрљен с Милетићевим светлиће Србину као светао зрак показујући му пут, којим ће бродити брод будућности његове, да га изведе у мирно пристаниште, одакле ће се моћи слободно развијати.

Спуштамо ти у земљу пепео, али остаје дух да провејава дом српски и да га штити. Српској мајци ће и надаље бити сретан онај тренутак, кад јој невино чедо после прве слатке речи: Мати! буде изговорило другу милу реч: Чика Јова! Биће то сретан тренутак јер бојазан: хоће ли мати знати показати чеду своме миљеном пут дужности и чести, пут врлина, пашће са чела мајчина видећи, да јој је чеду Чика Јова звезда водиља. Са сузним оком погледаће тад на небо, захваљући Богу, што ће Чика Јовин дух као анђео чувар бдити над невинашцем њеним. С Богом Чика Јово! Лака ти црна земља била!

ГОВОР ЂОКЕ МИХАЈЛОВИЋА

учитеља

у име школске деце и српске школе.

Драги чика Јово!

Српчићи мали из свију крајева питају те ојађени: »Зар се нећеш више с нама у »Невену« разговарати. Зар нам нећеш више певати оне лепе песмице којима си нас често обрадовао?«

О, мили чика Јово! Колико те ми волесмо и колико смо се Богу молили, да те у животу одржи! Па опет нам те одузе!... Ваљда је и Богу мило певање твоје, те у перивоју небесном хоће да му Богодани славуј, запоје песму чисту као анђеоска душа, нежну као цвет, а свежу као роса!

Па кад је тако божја воља, наш добри чика Јово, ми ти шаљемо последње збогом! Уцвељена српска деца сузним очима испраћају те на далеки пут!

Твоје мисли, твоје речи пуне истинског родољубља, преносиће Српчад с колена на колено, њима ће се челичити у Србовању; — и кад наступе тешки дани српском имену, доста ће бити твојих неколико пламених речи да потпале луч српске свести, да очеличе вољу српског самопрегора, да оснаже дух да не малакше и да ојачају крила српске мисли, која ће се вијнути високо оним летом, како си јој ти венац плео од неувелог цвећа...

На растанку с тобом, сузе српске деце, росе ти гроб, из којег ће ничи подмлађен спомен твој!

Очуваће ти спомен тај, вечно младо име у срцима српске деце!...

*

А како да ти српска школа рекне хвала, којој си светлим лучем крчио пута кроз »тмину и пустолину«?...

Немамо толико суза, ми школски радници, са колико би требало оплакати губитак твој, залити светињу твога вечитог боравка!

У тешким данима борбе, кад је требало српској школи, да пробије ледену кору застарелости и немара, ти кличе:

„Дижимо школе деца нас моле!
Јер има л' горег срама и стида,
Нег' своме чеду недати вида!“

и овај знаменити поклич открави срца, потпали

I. Општина београдска. 1. Председник општине: г. Главинић са кметом Љубом Јоксимовићем. 2 Правозаступник: Иво Павичевић. 3. Лекари: Др. В. Кујунџић и Др Момчило Ивковић. 4. Инжињери: Пера Јовановић и Миливоје А. Павловић. 5 Одборник: Милан Лазаревић, адвокат, и прота Марко Петровић. II. Велика Школа. 1. Префесори: Др. Божа Марковић и Др. Добросав Урошевић. 2. Представници: „Побратимства“ и Љуба Јовановић, председник. „Обилића“: Глиша Елезовић. „Правничког Друштва“ и „Даничића“: Јован Алексић. „Панчића“ и „Техничког Друштва“ са 50 великошколаца. III. Остале школе. Представници: призренске богословије и свију београдских гимназија, солунске гимназије и московског медицинског факултета. IV. Учитељско Удружење: Мих. Сретеновић, Станиша Станишић, Мих. Јовић, Босиљка Ђуровић, Емилија Јовановић, Милан Буквић и Димитрије Глигорић. V. Инжињерско Удружење: Коста Главинић, Миливоје Л Павловић и Пера Јовановић. VI. Судије и Адвокатско Удружење: Драгољуб Јоксимовић, судија, и Стева Грубић, адвокат. VII. Професорско Друштво: Михајло Недељковић и Влада Јовановић. VIII. Народни посланици: Др. Божа Банковић и прота Марко Петровић. IX. Српско Лекарско Друштво: Др. Божа Банковић, Др. Раде Вукадиновић, Др. В. Кујунџић и Др Момчило Ивковић. X. Друштво за чување Нар. Здравља: Др. Раде Вукадиновић и Др. В. Кујунџић. XI. Свештеничко Удружење: Прота Марко Петровић. XII. Београдско Певачко Друштво: Стева Мокрањац, хоровођа, и Ђура Поповић. XIII. Певачко Друштво „Станковић“: Михајло Костић XIV. Редакције: „Дневног Листа“ Раде Луковић, „Јутра“ Милан Лазаревић и Милош Стојаковић, „Слободне Речи“ Ђока Паштрмац, „Самоуправе“ Драгомир Јанковић, „Политике“ Др. Раде Вукадиновић, „Словенског Југа“ Љуба Јовановић, „Законодавства“ Аца Миловановић. XV. Уметници: Ђока Јовановић, вајар и Стева Мокрањац, композитор. XVI. Кр. Београдско Позориште: Јанко Веселиновић, књижев., Гроф, драматур, и Гавриловић, редитељ. XVII. Коло Српских Сестара, Учитељски Збор Више Женске Школе: гђца Надежда Петровић и XVIII. Остало грађанство.

*

Остала заступства и корпорације, у колико смо могли забележити: Уредништво „Дела“, Београд. Горњо Карловачка српско-црквена општина. Румска-српско-правосл. црквена општина заступник „Српског Гласа“, (Далмација); женска футошка задруга; српска црквена општина, Вуковар; певачко друштво „Јавор“, Вуковар; српска певачка дружина, Сомбор; српско црквено пев. друштво, Ст. Бечеј; црквена општина, Сомбор; учитељски збор, Ст. Стапар; српска занатлијска задруга, Рума; српска велика гимназија, Карловци, срп. читаоница, Карловци, срп. црквено пев. друштво, Карловци, срп. „Соко“, Карловци срп. земљор. задруга, Карловци; Јован А. Ђуричић Биорац, Рума, Др. А. Богдановић Рума; срп. задруга за штедњу, Митровица; женска задруга Карловци; срп. штедионица, Ст. Стапар; Милан Ђ. Ђосић, Турски Бечеј (општ); учитељски збор, В. Бечкерек, срп. црквена општина, В. Бечкерек; срп. црквена општина, Бегеч; трг. омлад. новосадска, Н Сад, срп омладинско Коло, Н. Сад; срп. прав. црквена општина, Тител; срп. прав. црквена општина, Кулпин; срп. црквена општина, Карлово; чиновништво срп. нар. фондова Карловци; учитељски збор, Томашевац; срп. есконтно деоничарско друштво, Митровица, срп. штедно друштво, Митровица; известилац „Србобрана“, Загреб; сар. „Штампе“, Београд; црквено пев. задруга, Земун, земун. срп. добр позор. друштво, Земун, срп. занат. пев. задруга, Земун; срп. црквена општина Ст. Футог, срп. женска задруга, Ст. Футог; срп. црквена општина, Жабаљ; срп. црквена општина, Ђурђево; срп. зем. задруга, Ст. Футог; срп. црквена општина, Госпођинци; срп. читаоница, Ириг, срп. прав. црквена општина, Ириг; срп. црквена општина, В. Бечкерек, срп. читаоница, В. Бечкерек; словачка општина, Н. Сад; уред. „Веч. Новости“, Београд; срп. банка, Загреб, срп. пев. друштво, Загреб, добротворна задр. Српкиња, Загреб, срп. црквена општина, Загреб, срп. Аутономна школа, Загреб, „Привредник“, Загреб; уред. „Народни Листи“ Праг; срп. црквена општина, Долово; богословско друштво „Слога“, Карловци; карловски школски одбор, Карлово, земљорад. задруга, Карлово, учитељски збор, Карлово, Српчад, Карлово; српско црквено певачко друштво, Голубинци, српска читаоница, Голубинци; грађанска читаоница Митровица; учитељски збор, Митровица; православна српска црквена општина, Голубинци; православна српска црквена општина Суботица; православна српска црквена општина, Нова Градишка; српска читаоница, Нова Градишка; добротворна задруга Српкиња, Суботица; српска читаоница, Суботица; српска црквена општина, Башахид; српско певачко друштво, Бела Црква; српска читаоница, Бела Црква; занатлијско друштво, Бела Црква; српска црквена општина, Бела Црква; уредништво „Јединства“, Шабац; уредништво „Српског Књиж. Гласника“, Београд; српско народно позориште, Нови Сад; српска занатлијска и ратарска читаоница из Новог Сада (корпоративно). српско црквено певачко друштво из Митровице, све четири српске земљорадничке задруге из Новог Сада, српска великошколска омладина из Вршца, српска православна црквена општина из Лединаца, српско академско лит. друштво „Србадија“ Грац, српско академско лит. друштво „Зора“ Беч; српска читаоница, Задар.

Суботица у место венцу друштву „Змају“.

По 100 круна: Црквена општина. По 20 круна: др. Влада Манојловић, Самко Мајловић, Душан Радић, Јоца Радић др. Јован Манојловић, Ђока Стојковић, Добротворна Задруга Српкиња, Маријета Манојловић, Катинка Еремић рођ. Манојловић. По 10 круна: Közgazdasági bank részvénytársaság, Милан Милосављевић. По 6 круна: Светозар Димитријевић По 5 круна: Исидор Лудајић, др. Јован Петровић, Миладин Недељковић, Земљоделска Штедионица. По 3 круне: др. Пера Радић, Душан Стојковић. По 2 круне: Петар Огњанов, Богдан Свирчевић, Глиша Остојић, Богдан Димитријевић, Богдан Крнајски, Душан Манојловић, др. Фрања Сударевић. По 1 круну: Милан Огњанов мл. Милан Огњанов ст. Ђура Огњанов. Укупно 348 круна.

*

У место венца на одар Змајев приложише за друштво »Змај«:

Румска црквена општина 100 К, др. А. Богдановић 20 К, Јован Ђуричић-Биорац 20 К, Жива Токин, Уздин 10 К Пера Милорадовић, Панчево 10 К, Јован Јерковић, Нови Сад 20 К. Влада и Сида Мацедонић 10 К, др. Славко и Марија Милетић, Вршац 20 К, Црквена општина вуковарска 50 К, Црквена општина, Деска 20 К, Црквена општина, Рајић 10 К, Јован Јовановић парох Рајић, у име своје и своје породице 20 К, Срби Сарајлије 100 К, Сарајевско друштво »Слога« 50 К, »Просвјета« у Сарајеву 50 К, »Српска Домаја« своме куму у име венца 20 К, Вуковарско срп. певачко друштво »Јавор« 50 К, Срп. прав. занатлијска певачка задруга 20 К. Срп. прав. црквене општине у Мехали 5 К. великошколско певачко друштво »Обилић« 50 К.

Брзојав кнеза Николе.

Чика Јовином брату Корнелу, послао је кнез Никола овај брзојав: „Ожалошћен смрћу великог пјесника, шаљем Вам моје вруће саучешће. Никола I.“

Срби у Рајићу и Змајева смрт.

Јављају нам из Рајића: Наша српска православна црквена општина огласила је смрт великог песника. Српска школа неће имати на дан погреба предавање, него ће приредити тужну свечаност у славу чика-Јови а школској деци говориће се о његовом значају.

Посмртне објаве.

Осим већ споменутих посмртних објава, издане су у Панчеву од одбора српске народне радикалне странке, Српске великошколске омладине, Српска ратарска читаоница а српска панчевачка великошколска омладина издала је још Српчићима и Српкињицама са сликом чика Јовином за успомену леп кратак преглед његовог целокупног рада написан разумљивим дечијим језиком

Митровчани и Змајева смрт.

Митровчани, што су јуче били на погребу Змајевом, донели су глас, да је њихова црквена општина закључила, да приреди Змају парастос. Дан ће се установити доцније.

упретани жар српског самопоуздања и отворише се широм двери бољој будућности школиној.

И сад баш, кад српска школа треба опет силна борца, моћна пријатеља — тебенема!...

Нема тебе, да пророчком моћи заталасаш српску свест, да помогнеш у невољи!

Ал' мисао твоја погинути неће!...

Тахо почивај врли песниче!

Сањај о срећи свога народа, незаборављени чика Јово!

Ре́чи твојој смрти нема! Живеће, а и ти с њоме докле траје и једног Србина!...

На измаку пролећа, на измаку маја, нестало је и славуја Змаја, умукнула је песма његова, која је с пролетњим лахором уздисала, с мајском ружом мирисала, а с росом пролетњом росне сузе та̏јала!...

С пролећем си певање своје почео, с пролећем си живот свој завршио!...

Целог живота свог пролетњим дахом запајао си у песми својој Српство!

Свеж си остао у песми као пролетњи цвет, вечно млада срца и бујна полета!

„Просто да си наш честити Змају!
Проста душа, а честито тело!“

Слава ти! Слава!

*

На крају је говорник прочитао замољен од Симе Лукина Лазића, уредника »Врача Погађача« ову песму:

Неуки и нејаки

над гробом Змај Јовиним.

Мили *чика Јово!* И ми слаби, мали,
Који те још никад нисмо ни читали,

За будућност лепшу, којој истом гре́мо,
И за срећу своју — *теби* дугујемо,

Не треба се чудит': по чем' то и како?!
Појмити је лако.

Да будемо сретни, треба једно само:
Тебе, чика Јово, сви да послушамо.

И ми се над гробом, над светињом овом,
Кунемо пред својим милим чика-Јовом:

Ти си у наш живот сеј'о само цвеће,
И та сетва твоја — погинути неће!

А да овај завет не остане бајком,
Кунемо се на то — и *оцем* и *мајком*!

* * *

Збогом чика Јово! Хвала, хвала, хвала,
Српкињици мајци, која нам те дала!

Ми ћемо јој тај дуг часно одужити:
Слушаћемо тебе — добри ћемо бити.

Да̂, бићемо добри, твоја Српчад пра̂ва,
Да наш чика Јова мирно мож' да спава.

Сима Лукин Лазић.

Политички преглед.

Из угарског сабора. Угарски сабор претресао је у својој последњој седници законски предлог о повишењу плате железничких чиновника. Реферисао је Фрања Хелтеји. Говор му је у начелу примљен повољно са свију страна. Замерао је у појединостима посланик Мезеји. Нарочито му се не допада, што аванзирање чиновника бива „аутоматично“, не осврће се на способнос, но на време службе. Дебата је прекинута.

Атентат на Бобрикова. Како из Петрограда јављају Финац Шаушан у Хелзинс-Форсу испалио је из револвера три метка на гувернера Финске Бобрикова, а за тим се сам убио. Бобриков је тешко рањен, а како најновије вести јављају, већ је умро.

Руско-јапански рат.

Војска генерала Штакелберга имала је крвави судар са далеко надмоћнијим непријатељем. Јапанци су у тој борби имали прво две дивизије са дванаест ескадрона коњаника, а затим им је стигла у помоћ још једна читава дивизија. Више непријатељских нападаја Руси су храбро одбили, но Штакелберг је увидео, да се према превласти непријатељској неможе одржати, нарочито кад му је далеко надмоћнија непријатељска батерија уништила 13 топова, да му је остало само 2. Јапанци су претрпели огромне губитке. Из Токија јављају до душе, да су Јапанци у тој борби изгубили 1000 људи а Руси 1500. Међу тим по свима извештајима види се, да су јапански губитци далеко већи били. Јапанци су пошли да пресеку Штакелбергу узмицање, ал то тешко да ће им поћи за руком.

Владивосточка флота, постала је по Јапанце врло опасна. Она на отвореном мору, далеко од Владивостока, задаје Јапанцима тешке ударце. Узалуд једна јапанска флота покушава, да сузбије владивосточку флоту. Из Токија јављају, да је владивосточка флота уништила код острва Икишима, два јапанска превозна брода „Титај-мару“ и „Садомару“, на којима је било 1400 војника, врло много коња, џебане и другог ратног прибора. Из самог Токија признају, да је том приликом поред свега другог пропало преко 1000 Јапанаца. Јапански извештаји веле даље, како је другим јапанским бродовима пошло за руком да се спасу, али додају, како о броду „Идгумимару“ још не добише никаква извештаја и не знају, где је. Рачуна се, да су јапански губитци на та два утопљена брода били много већи, и да је пропао и „Идгумимару“ за кога јапански извештаји веле, да фали и да о њему не знају ништа. — Још се вели, како је јапанска флота пошла да тражи владивосточку флоту, те да ће доћи до борбе.

Вести из места и са стране.

Шајкашко изасланство код министра-председника.

Још никако да се реши заплетено питање о шајкашким ритовима. Док се с једне стране покреће питање да се оснује велика шајкашка банка, којом би управљала ритска задруга и ако је земља ритска преписана на општине шајкашке, дотле је с друге стране отишло у Будимпешту изасланство Шајкаша и тражило од министра-председника као министра унутарњих послова, да проучи ту ствар и да се увери како је незаконито преведена на општине та земља, те да учини све, како би се ствар праведно решила и земља та на душе поделила. Уједно је била депутација и код мин. финансија и молила да опрости биљеговину оним шајкашима који воде у тој ствари процес. Мићемо се у нарочитом чланку осврнути на ову ствар.

Празници у Русији.

Пишу нам из Петрограда: „Око 140 празника има православна руска црква, када она забрањује рад и зараду. И ако многи, особито расколници нису се држали тог закона, ипак је већина великом дангубом много губила. У Француској има само неколико дана празника, у све се оне друге дане може радити и ради се; зато је и богата. У другим државама такођер је број празника мален. 10 маја ове године утврђен је у Русији врло важан закон и православни Срби и особито Српкиње, који су до сад и одвише празновали то јест одвише празно седели, нек знају да се и Русија оканула велике дангубе због свеца и празника. Толстој је одавно написао приповетке како се може и у радњи молити. И свето писмо говори: Не моли се дуго. Французи говоре Aravailler c'est prier. (Радити, то ти је молити се.) Ево значајног закона православне Русије: „Добровољан посао и рад у недељне, празничне и светковне „торжественић“ дане црковне и грађанске, оставља се увиђењу свакоме појединцу, и никаква власт не сме чинити ономе ко ради, сметње.“ Предлог је тај поднео министар привреде Јермолов, њега је прихватио доста слободоумни државни савет и цар га је потврдио. —Текелин.

Брзојави „Застави“.

Стигли 5. јуна.

Руско-јапански рат.

Токијо. У борби код Вафанкона, Руси су потиснути на север. Губитци јапански износе 1000 а губитци руски 1500 момака.

Ниучванг. Јапанци су јужно од Кајчуа искрцали јаку војску, где је дошло до оштрог судара.

Само. Дуж обале, чује се грмљавина топова. Држи се, да се јапанска флота сударила са руском. И да тече борба.

Будимпешта. Са бојишта нема нових вести.

Железнички штрајк.

Будимпешта. Није истинита вест, да су помиловани железнички чиновници.

Пресуда.

Будимпешта. Над оптуженима због железничког штрајка данас проглашена пресуда. Сви 13 оптуженика ослобођени. Држава осуђена на трошкове. Државни тужилац апеловао.

Саборска седница.

Будимпешта. Сабор решио да у уторак претреса буџет. Продужена расправа о повишењу плате железничких чиновника. Ернст од пучке странке усваја предлог.

Вашингтон. Америчка флота која је била у Лисабону кренула се да посети аустро-угарске и грчке воде.

Амстердам. При изборима у I. комори надјачали су протулиберали.

Трговина

НОВИ САД, 3. јуна 1904. г. — Пшеница прве каквоће нова 8·60——— ф. Пшеница средња 8 ф. 40—50— н. Пшеница лакша роба 8 ф. 20—30. Наполица. — Јечам 6 ——— ф. Зоб 6·——— ф. до — ф. Кукуруз у зрну — 5 ф. 20—30—. н. у зрну нови — ф. ——— у клипу — ф. ——— н.

Маст 68 фор. Сланина сува 68 фор. дебела пањена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	43—44 нов.	живе
„ средњи . . .	41—42 нов.	мере
„ лаки . . .	38—40 нов.	
Теоци .	30—34 нов. по кили	
Јагњци	8—14 фор. по пару	
Овци .	——— фор. по пару.	

Стање воде под Новим Садом.

17. јуна било је .	4·24 мет
18. јуна било је	4·21 мет

*

БУДИМПЕШТА, 17. јуна 1904. г. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 12.000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 8·75—9·45——— бачка 76—78 кила 8·75—9·25 банатска 75—78 кила 8·55—9·05; сремска 74—78 кила 8.35—8·85 на три месеца унапред. — Нова раж 6·40———6·45. Јечам 5·90—6·10. — Зоб (овас) 5·55———6·10. Стари кукуруз 5·20—5·25———; нови паритет Будимпешта без гаранције ———·—; за Штајнбрух ——до ——— Ситна проја ———. — Банатска репица 9·———9·25, аb штације ———·— — Купусара 10·50—10.75 — Ланено семе —·——; кудељно семе —·——. — Нова луцерна детелина —·——; црвена —·——.

Термини по закључку берзе у ½5 сати после подне

Пшеница за октобар 1904. 8·93 а за април — Раж за април —. а за октобар 6·73 — Зоб за април —·— а за октобар 5·86 — Кукуруз за мај 1905. г. 5·53 за јуни 5·19 1905. за јули 5·30 1905 за август 10·55. — — — Репица 10·50 за август

Правац (тенденција): 5 јефтиније.

пот. јефтинија.

Цене се подразумевају по 50 кила у крунској вредности.

Одељење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

Српска Штампарија 502 1—3

Синова С. М. Радовића

у Мостару

тражи

Вјешта машинисту

Ув понуде треба послати радничку књигу, а који је нема, свједоџбу, из које се може видјети, кад је дотични оспособљен за машинисту. Означити плату.

Предност имаду, који могу одма ступити. Ко хоће одговор нека приложи понуди пошт. биљег.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ДИМИТРИЈА Ј. ЈОВАНОВИЋА

у Белој Цркви (Fehértemplom) 580 1—3

потребује једног старијег и једног млађег помоћника, који могу одма или 1. јула п. р. у радњу ступити.

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Војислава Николајевића

у Руми,

потребује старијег помоћника добра продавца, и једног шегрта. Ступање одма. 495 1—2

Потребујем за мануфактурну и памука трговину солидна момка, Србина, самостална вешта продавца, који говори немачки и мађарски подпуно; ступити може кроз 14 дана.

Сава Тубић,

504 1—3 у Шиду.

ГВОЖЂАРСКА И ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Јов. Костића

у Митровици,

треба ваљаног спомоћника, нарочито вешта гвожђарској струци. 506 1—3

РЕМАТИЗАМ И КОСТОБОЉА

лече се са ликером »Година«, од апотекара Рафаеле & Г. Година у Трсту. (Raffaele & G. Godina — Triest). Цена једној флаши 2 круне. Из Трста разашиље се најмање 3 флашице за 7 кр. 20 пот. за готов новац унапред или уз поузеће (Nachnahme). 24 92—

Српско православно девојачко васпиталиште у Будимпешти.

Кад је пре неколико година покренута мисао, да се оснује у Будимпешти девојачко васпиталиште са „Српском православном просветном женском задругом св. мајке Ангелине“ изазвано је у јавности двојаки табор. Једни смо били пуни вере и наде у саму ствар према суштини, која се огледа већ у самом наслову, а други су сумњали у ствар, међу њима баш и овај лист. И шта је нас пре руководило? Руководила нас је ова чињеница: И женски ње наше похађа разноврсне заводе на разним местима, па и у Будимпешти, нарочито од када је дозвољено женскима и универзу похађати. То женскиње је већином сиротиња, па да не буде поред сиротиње изложена у грдној вароши разноврсним безбројним штетним узроцима и њиховим последицама ми смо престављали: да би ова задруга скупила ту женску омладину у једну кућу; ту би се пазило да врше своје ђачке дужности савесно према наставном плану школа, које похађа; пазило би се да посебице и у беспослици не иду, јасније рећи не тумарају по улицама, већ само на дужност и после дужности — кући; ту би се пазило, да не само не рамље, већ да се негује српски и православни дух; ту би се пазило на здравље тих женскиња; тад би се могло учити: музика, страни језици итд. ко хоће.

И зар би требало лепшег и племенитијег циља од задруге, која би у Будимпешти требала да постоји? Свакако да не, па није чудо да смо поверавали у саму идеју.

Али је питање још, како смо мислили да се ово изведе. Ево како: Доброчинством задруге и њених чланова, који су разноврсни; из прихода концерата, беседа, свечаности и лутрија у ту сврху приређених и из уплате родитеља дечјих или њихових добротвора. А што је главно све ово да буде на скромној основи: да је стан што здравији, а јело ма и простије, само нека је хранљиво.

Од 21. октобра 1899. ево све до ове године је задруга била на папиру. Тек ове године је омогућен рад њен знатним прилогом богаташа Лазе Дунђерског у своти од сто хиљада крува. И чиме започе задруга свој рад? Започе оним, чега се споменути други табор бојао, а што ми у првом опет ни слутили нисмо; *започе не хуманим, већ спекулативним радом*, што се види из *позива* на родољубиве Српкиње и Србе, манастире, задруге, општине и т. д., и што се види из *програма* тог дев. васпиталишта. Позив позива Србе и Српкиње, да помогну школовање **само имућних** Српкиња, а програм навађа трошак у васпиталишту једно на друго 15 и више стотина крува! Одиста оригинална ствар! Добротворна Задруга купи прилог за издржавање само имућних девојака; чини добро онима који га не требају, брине се за збринуте!! И зар је онда то хумано? Не, то је спекулативно: *купити милодаре и скупо држати имућну већ децу; то је стварање капитала, а није омогућивање и најсиромашнијем за школу способном српском женскињу да дође до образовања, а овиме и до положаја т. ј* хлеба.

Јест, то је непобитна чињеница, с којом стоји и ова: Да се Задруга Српкиња у Б.-Пешти огрешила и о своје име и о свога добротвора. Она носи име св. Ангелине, српске деспотице, те буквално узимајући име ово хоће ваљда деспотски да образује Српкиње! Но тиме греши, јер је сваки спомен, па и речју „св. Мајке Ангелине“, по себи дело *милости*, а не *обести*, што чини: да свако ко се овим именом хоће да зове, тај мора имати значењу, слабе душе, невољне да помогне, вољним да *вољу* образује . . . Је ли ном речи да је хумана појединац или друштво.

До сада је највећи Задругин добротвор *Лаза Дунђерски*, који је дао обилат прилог да Задруга може отпочети свој рад т. ј. да отвори девојачко васпиталиште. Како је добротвор богаташ, то Задруга онда мисли, да је тај новац *имућном* и наменут, те, ето, отвара васпиталиште за само *имућне* девојке! Познавајући лично добротвора смело тврдим, *да он није тако мислио:* да се његовим прилогом имућни помажу, збринути још више збрину. . . Не, он је *обратно* мислио, што је сасвим близу памети.

Савесно изјављујући, *да је сваки овде закључак мњење народа*, тврдим, да је Српско православно девојачко васпиталиште у Б.-Пешти по досадањем програму и припреми велик и жалостан пример промашеног рада и циља „Српске православне просветне Женске Задруге св. Мајке Ангелине“.

Педагог

Сахалински бегунци.

— В. Короленко. —

(Наставак) 111

8.

Кад смо стигли на сибирску обалу, чули смо, да су и урођеници знали већ за ужасну смрт Салтанову; дознали су тако брзо, као да је ветар преносио глас. Нађосмо их неколико при риболову. Дрмали су главом и роморили су, без сумње су се радовали. „Лако је вами смејати се“, мислисмо, али шта ће с нами бити? Његова глава може стати наше главе?“ — Дадоше нам рибе, поучише нас разним путевима којим треба да идемо, и ми одосмо.

Као да смо ишли по усијаном угљевљу; трзали смо се од сваког шушња, обилазили смо сваки џбун, уклањали смо се испред сваког Руса и уништавали смо свој траг. Страшно је било то.

Дању смо се највише одмарали у шуми, ноћу смо ишли даље. До Тарзановског дворца стигли смо при развитку зоре. Стајао је посред шуме, нов, ограђен јаком оградом. Капије су биле затворене. Судећи по свему био је то дворац, о којем нам је Буран причао. Приближили смо се и лупали смо. Унутри је упаљена светлост и одмах се зачуло питање: „Ко је то?“

„Бегунци, који од Бурана доносе поздраве Штахеју Митрићу“, одговорисмо. У то доба био је управник Штахеј Митрић изишао некуд, а на двору је оставио био само једног помоћника, са налогом, ако би наишли сахалински бегунци, да сваком да по пет рубаља, пар чизама, бунду, одела и ране колико требају, да могу даље ићи. „Ма колико да их буде, задовољи их све; сазови раднике, да то буде у њихову присуству, и да ми могу то потврдити“, рекао је помоћнику пре но што је отишао.

И овде се чуло за Салтанова. Кад нас је помоћник видео, престравио се.

„Ах, браћо, јесте ли ви Салтанова убили — рђаво вам се пише“.

„Дал' смо ми то, ил нисмо, не мења ствар. Но како стоји с тим, хоће ли нам ваше благородство указати какове помоћи. Буран вас је послао Штахеју Митрићу са поздравом“.

„Па где је сам Буран. Опет у Сахалину?“

„Јесте, на Сахалину је сахрањен“.

„Бог нек му душу прости! Био је то добар човек, поштен. . . Штахелеј Митрић и сад га се често сећа. Даће за цело да му се очита често молитва. Но како се звао он, знате ли то, ви људи?“

„Не, незнамо. Ми смо га увек звали Бураном. Можда је и сам заборавио своје име; бегунац га и тако не треба“.

„То је оно, браћо, — рђав је ваш живот, врло рђав. И сам поп кад хоће за вас Богу да се моли, не може, јер не зна како се зовете. Старац је морао имати постојбину и својту, браћу, сестара, па можда и милу дечицу“.

„Наравно да је могао имати. Нека је бегунац баш и одбацио име којим је крштен, ал и њега, као и друге, родила је жена“.

„Жалостан живот проводите браћо!“

„Има ли чега жалоснијег?! Једемо оно што испросимо и што нам се поклони, тако се исто и одевамо, а кад умремо, ни гроба немамо. Умремо ли у шуми, тело нам поједу дивље звери, сунце нам кости испржи. Жалостан је доиста наш живот“.

Жалост и саучешће изазвале су наше речи код помоћника — јер што више саучешћа изазовемо код сибирца, тим је дарежљивији — а и ми смо сами били узбуђени од истинитости тих речи. Он ће зевајући на брзо лећи у постељу и сит се наспавати у топлој постељи; али ми морамо напоље, морамо да лутамо по мрачној шуми, да се сакривамо испред ока сваког човека, као кужна жгадија, као авет пре освитка зоре.

„Но, браћо“, рече „морам ићи да спавам. Са своје стране дајем сваком још по један десетак, а ево примите, што је господар наредио да вам дам, и пођите с Богом. Све раднике нећу пробудити, имам три човека овде, којима се слободно може поверовати, они ће касније потврдити да сам дао. Иначе човек може себи због вас навући и несрећу. Послушајте мој савет, не идите у Николајевск, тамо је врло строг окружни судија. По његовој заповести заустављају све скитнице, где год само нађу. „Ни једна ласта неће овуда пролетети, ни један зец проскакутати, а камо ли да ће Сахалинци проћи“, тако је рекао. „Срећни ће те бити, ако онуд прођете; само у варош не турајте ваш нос“.

Дао нам је све што му је било наређено да нам да, осим тога још и рибе, и сваком по један шестак, прекрстио се, отишао је у своју собу и затворио се. Запаљена свећа угашена је, и на брзо све је спавало у дворцу. До зоре било је још далеко Пођосмо даље, а тешка сета била је овладала нами.

Да, тешка, суморна сета често притискује душу бегунчеву. Дубока ноћ, мрачна шума окружују га, киша га влажи, а ветар и сунце суше га — и нигде на слободном пространом свету, нигде нема мира ни сигурности. Увек тежи натраг у домовину, и стигне ли у њу после небројених напора и опасности, то га упозна свако псето као бегунца. И строга је ту власт... тек што се у домовину врати, очекује га опет тамница.

Да, па ипак му често и тамница изгледа рај — тако и оне ноћи. Ћутећи ишли смо даље, кад Волођка од једном рече: „Браћо, шта раде сад наши?“

„О коме говориш то?“

„О нашима тамо на Сахалину, у седмој касарни. Сада спавају за цело без бриге. А ми — ми лутамо овуда . . . ох боље да нисмо никад ни пошли!“

(Наставиће се.)

Ideal

Писаћа машина,

која одма пише јасна слова, а која су трајна и **децимални табулатор**.

Ремек дело модерне машинске технике за писање.

Проспекте и пробе писања разашиљу

Hch. Schott & Donnath,

BUDAPEST 1054 24—50

VII., Erzsebetkörut 1.

ЈАМЧИ апотека C. Balassa, да је енглеско од краставаца (Gurkenmilch), које је она унела у трговину, сасвим нешкодљиво и невино средство. Нека наше поштоване даме само једаред покушају и поруче, па ће се уверити, да ће им нестати из лица свију гнојаница, бобуљица, крастица, лишаја, пега и флека, те чини лице лепим и кожу освежи и подмлади. Боца стаје 2 круна, сапун 1 круна, пудер 1 круна 20 пот.

Главно стовариште у Новом Саду код

Сигмунда Лукача

апотекара. 136 7—

Већ од пет година овамо била ми је жена болесна у свима жглавцима и зглобовима, да смо већ сву наду били напустили, да ће се уопште кадгод излечити. Нарочито у последње време се болови и укоченост у свима удовима тако погоршали, да је приморана била непрестано лежати у кревету Моја је жена била у тако рђавом и жалосном стању; најмањи покрет изазивао јој је најжешће болове. Ја, који сам ева средства употребио, али јој — на жалост ниједно није помогло — — једна њезина пријатељица ме наговори, да пробам још и ликер „Godina“, јер се и сама њиме лечила и и помогла. Послушао сам је и на моју велику радост приметих одмах знатно побољшање и то већ после прве флаше, а после треће скоро да је већ свију болова било нестало. Данас, пошто је већ 24 флаша употребила с радошћу примећујем, да је потпуно здравила; нема више болова; жглавци јој се мичу и она је весела као и пре, јер је потпуно оздравила.

И ја и моја жена захваљујемо г. г. Р. и Г. Година, и бићемо им до гроба благодарни.

Трст, 14. децембра 1902.

Јован Хреслак с. р.
кочничар трамвајског друштва
Via S. Cilono № 415. 25 6—

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Саве Ј. Крстића и брата

У РУМИ

потребује једног солидног помоћника, и за ново отварајућу филијалу два помоћника који сервирају 4—6 година.

Плата без коста и стана (фикс).

Ступање 1. или 10. августа.

За филијалу требамо и једног научника из боље куће. 500 1—3

ОПАНЧАРИ.

Требамо 20—25 опанчарских радника, који би могли одмах у посао ступити. — Понуде ваља управити потписаном.

У име митровачких опанчара:

РАДА МИЛУТИНОВИЋ
501 1—1 опанчар у Митровици (Срем).

ОБЈАВА

Овим извештавам ђачку омладину, да ћу као прошлих и ове године за

✻ кадетску школу ✻

отворити припрамни течај.

О стручном спремању, савесном обучавању јамче моји досадањи сјајни успеси. Имао сам ученика, који су издржали и са одликом полагали испите

Пристојба за обуку је врло умерена.

Течај за обучавање почиње 15. о. м. Стан ми је у Верешмартијевој улици бр. 15., где радо сваки обавештај дајем.

Нови Сад у месецу мају 1904. г.

С одличним поштовањем
6—8 428 **Черњеи Мор**, професор.

ИМАМ НА ПРОДАЈУ

3 фијакера 2. пара амова, 1. саонице и једног коња.

Мита Наумовић,
497 3—3 угоститељ Срем. Карловци.

САМОПРОДАЈА
ЗА МИТРОВИЦУ и ОКОЛИЦУ

БУДИМСКЕ КАЈЕ

признате творнице

Л. Мелеко у Будиму

I. Портланд у врећама од 50 клгр. — 100 клгр. К 6·40

I. Роман у врећама од 75 килограма — 100 клгр. Л 3·60

Ко купи већу количину, рачунам још јефтиније. — Налоге са стране обављам брзо и тачно.

Белимир Радак,
2—2 451 у Митровици.

ТРГОВИНА МУШКОГ, ЖЕНСКОГ И ДЕЧИЈЕГ ОДЕЛА

ФРИДМАНА ЛЕОПОЛДА

→ у Земуну ←

потребује једног вештог млађег помоћника, који српски, и немачки и мађарски говори.

Само они, који су добри продавци нека своје оферте шаљу.

Ступање 1. јула 1904. године. 499 2—3

Ad бр. Ц. С. 127. ex 1904.

Дражбени оглас.

На основу одобреног прорачуна за 1904. од стране ЕАОдбора од 26. фебр (10. марта), бр. АО 3809 ex 1903./211. ex 1904. а према добивеном овлаштењу од м. црк. скупштине од 20. окт. (2. нов.), бр. 127. ex 1903. м. црк. одбор расписује дражбу на мањак за покривање цркве са бакром и спољашњег кречења са осталим пословима, који су овако процењени:

I. Дунђерски посао	К 2.389	пот.	60
II. Лимарски »	» 17.782	»	18
III. Зидарски »	» 2.539	»	70
Свега:	К 22.811	пот.	48

Дражба ће се одржати 13. (26.) јуна у 2½ сахата после подне у св. савском дому.

Сваки подузимач, дужан је пре почетка лицитације положити 5% у име вадијума, а онај, који прими посао наплаћује још 5%, која ће се свота одмах депоновати у овдашњу штедионицу на прираст на име црк. општине.

Право поверења према подузимачу, одбор задржава себи.

Прорачун, састављен од г. архитекте Момчила Тапавице као и дражбени услови, могу се сваки дан видети код перовође.

Из седнице м. црк. одбора држане у Молу 20. маја 1904.

Марко Савковић перовођа. 488 2—2 **Никола Радулашки** председник.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Павла Д. Јовановића

у Земуну,

потребује помоћника и ученика. Ступити могу одма. 496 3—3

Комитоарискиња!

Госпођица, која је вична немачком и мађарском а односно и српском језику, са лепим рукописом и могућим трговачким знањем може одма бити акцептирана. Извешћа даје администрација „Заставе“.
493 3—3

МАНУФАКТУРНА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ЕМИЛА НИКОЛИЋА

490 3—3 у БАЧ-ПИВНИЦИ

потребује једног старијег и једног млађег помоћника. Треба да су вешти продавци а сосидног владања, који говоре српски, немачки и подпуно добро словенски. Ступити могу одма.

Планинска вина.

10 буради **бела** и 5 буради **шилера** из сопствених винограда првог квалитета, 1903. обрано имадем за продају.

Јосиф Шварц
463 3—4 Рибња пијаца број 12.

Сезона мај до октобра
(Октобра до априла зимска сезона.)

Минерално и блатно купатило. **ДАРУВАР** (Славонија).

Станица јужне жељезнице, директна веза са Будимпештом и Бечом.

МИНЕРАЛНА (ГВОЖЂЕ) И БЛАТНА КУПАТИЛА.

На извору топлота од 34°—50° С.

Мраморна, порцеланска и блатна купатила. Опробано лековито дејство код свију женских болести, малокрвности, рематичких и костоболних афекција. Са сваком комфортом удешено.

Ново фаинго — оделење. Паковане са ванредно снажним минералним блатом даруварским, ванредни успех против реоме и узетости и застарелих женских болести. Новозидано елегантно удешено оделење са становима, као и новозидана дворана за читаоницу скопчано све са Ивановим купатилом и са фанго оделењем грејаним ходником Од римских времена овамо изврсно приповнато старо купатило у дивној долини славонских планина, коју круже брегови са свију страна Здања купатила леже у дивном парку. Има ецително осветлење, музика, куглана, разне игре, кренухени и библиотека. Излети по повесничкој и романтичној околини. Дивна шетња која утиче на разонођење гостију, особито оних из вароши

Сво препитање у купалишном курсалу I. класа 80 кр. II. класа 60 кр. месечно. Послуга стална и изврсна. За војнике и чиновнике железничке и државне попуст. Пре и после завршене сезоне олакшица у цени. Главни купалишни лечник Др. Фишер, а осим тога ординирају још два лечника у месту. Проспекте и извешћа даје драговољно и с великом готовошћу

359 8—8 **Купалишна управа,** Дарувар.

КВИЗДОВ-ФЛУИД

(марка „змија“)

Флуид за пешаке.

Старо признато дојет. косм. средство за мазање за јачање и снажење жила и мускула човечијег тела. Од пешака (туриста) бициклиста, јахача са успехом употребљавано, за јачање и оснажење после већих пешачења.

Цена 1/1 флаши 1 кр. — п.
Цена 1/2 флаши 1 кр. 20 п.
Прави се добија у свима апотекама

180 4—10 Главно стовариште:
Franz Joh. Kwizda ц. и кр. аустр.-уг.; кр. румун. краљевине, бугарски двор. лиферант.
Kreis-Apotheker, **Korneuburg bei Wien.**
Илустроване ценовнике на захтев бесплатно — франко.

ШЕГРТ

из добре куће може одма бити у радњу примљен. Поближа извешћа даје

Винкле Ђула
шпецерајска-деликатесна трговина
476 2—2 у Новом Саду.

---

825 25—

ФАБРИКА ХАРМОНИКА И МУЗИЧКИХ СПРАВА
JOH. JOS. HÜLLER у Graslitz (Böhmen)

разашиље са поузећем хармонике за уста, тако званих „Renner“ у финој кожној кадифеној кутији са 64 чисто звучних гласа 3 К 40 п, са 80 гласова комад 4 К 20 п. са 90 гласова 5 К —; хармонике за вучење дворедних са 19 дирки 6 басова бр. 1035. — 30 К, верглова № „О“ са 16 јаких гласова и 10 нота 20 К, верглова, који сами свирају са 30 гласова и 10 нота 30 К; трубе 25 К, виолине 8 К.

335 Каталози бадава и франко. 8—13

У ПАЖЊУ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИМА!

Најбоље средство против свињске болости јесу

хомеопатичне капљице

из Обелиск-апотеке у Клагенфурту.

Неколико капљица ове опробане

лекарије за животиње

на лебу или у неколико ка шика свежег млека је наја успешније средство за пре дохрану против свију боле сти свиња, особито у лет ћим врућинама.

Препоручено и упо требљено од свију искусних живинара и пољопривред пика. Цена 1 флаши 1 К.; 10 флаша 8 К. Само право са заштит. марком „Obelisk“ црно и црвено). Треба се чувати подражавања.

363 8—26

Apotheke „zum Obelisk“ in Klagenfurt.

За шпецерајску радњу требам једног

МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА,

који може одма ступити.

Стева Радојчић,
492 2—2 у Земуну.

НЕМАЊЕ ПРОХТЕВА,
СЛАБО ВАРЕЊЕ

може се са пићем ромчког „**Tempelquelle**“ најлакше одстранити. Код застарелих, или кроничних болести ове врсте треба узимати јачи „**Styriaquelle**“.

Главни депозитер за Угарску
Joseph Hoffman,
458 Budapest, Báthor-utcza 7.

400 000 хектол. у промету.

Подрумска бурад будућности
јесу
СТАКЛЕНА БУРАД У ЦЕМЕНТУ

за вино, пиво, ликер, ракију, спирит, петролеум, етерична уља и т. д фирме

Rostock & Hoffelner,
309 **Klosterneuburg b. Wien** 11—12

Треба тражити проспекте.

БРАЋА РАБШТЕРН
НОВИ САД 148 37—
ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ.
Фабрика шесструке сирћетне есенције.

Red Star Line, Antwerpen

у Америку.
Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња.
Извешћа даје: 336 56—
Red Star Line. 20. Wiedener Gürtel. in Wien.

БИЉНИ БАЛСАМ
за фарбање седе косе
фарбање
● БЕЗ ТУЂЕ ПОМОЋИ. ●
Добија се код **Ђорђа Максимовића**,
фризера и парфимера у Марјенбаду (Чешка),
Цена једне флаше: **2 форинта.**
Израђујем и **Бароке, Курјуке** од косе.
Adresa: **Georg Maksimović**, Friseur & Parfumeur Kaiserstrasse, Haus London, **Marienbad** (Böhmen).
392 15—50

ЈЕФТИН НОВАЦ
УЗ ПОВОЉНУ ОТПЛАТУ КАПИТАЛА.

На земљиште у опште и варошке куће, интерес је само 4% а отплата капитала је малена и то на 10 до 75 година.

Док уговор траје **банка** не може дужнику зајам **отказати, а дужник** може у свако доба по вољи га одказати и исплатити.

Ко жели такав зајам добити, нека ми допринесе или поштом пошаље:

За земљишта: а) **нов грунтовни извадак и катастрални поседовни лист.**

За варошке куће: б) **нов грунтовни извадак, сведоџбу о вредности и о томе, колико кирије доноси кућа.**

Ко већ има постојећи зајам са великим интересом, препоручујем сваком, да се код ове банке пренесе, а за такове преносе трошак је веома мален

Сваки зајам спроваћа се брзо и тачно а и врло јефтино.

На писмена питања дајем одмах тачан одговор, ако ми се пошаље поштанска марка од 10 пот.

Ја сам у граду Земуну и његовој далекој околини спровео доста великих и малих зајмова на највеће задовољство странака. — Примам трговачке и у опште сваке врсте поравнања и нагоде вансудбене, које ми је до данас већином сретно за руком испало, да најповољније брзо и без великог трошка, уредим. — Исто тако предузимам посредовања за женидбу и удадбу уз највећу дискрецију.

Ко дакле жели новаца са најјефтинијом каматом; ко треба посредовања за поравнања и нагоде; ко жели посредовања за женидбу и удадбу, нека се обрати на подписаног.

У осталом дајем у сваком погледу обавештаје (информације) за Земун и околину.

С поштовањем 9—12 429

Ђорђе Ст. Петровић Рапавац,
Земун, главна улица бр. 7. преко од „Хотел Централа“

НАМЕШТАЈЕ,
писаће столове, ормане за књиге, етажере, у свима стиловима држи увек на стовариштy и израђује по предложеним цртежима најјефтиније све у столарску струку спадајуће ствари

Јован Дудик, столар
Budapest, VII., Rózsa utcza 34

Илустроване ценовнике уз 60 пот. у маркама разашиље франко. 447 15—

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА 478 3—3
Велимира Радака
у Митровици,
има велики избор **ракетли, жабица**, разних **Ватромета бенгалске машине и ватре у бојама**

Продаја на велико и на мало. На велико цене фабричке, налози са стране обављају се брзо и тачно.

ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ! ● ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ!

Трговина намештаја
Филијала БОЖИЋ И МЕЦИНГ Нови Сад

Због превеликиког производа наше Осечке творнице кућевног намештаја у стању смо од данас са знатно сниженим ценама нашу припознату солидну и богато израђену робу као спаваће собе, ручаонице, салоне и т. д. и т. д. давати са знатно сниженим ценама, те најучтивије умољавамо врло поштовану публику како из места тако и са стране да овоа приликом изволи нашу радњу што боље посетити.

За солидну и брзу послугу јамчимо.

1079 19—52 С поштовањем **Божић и Мецинг.**
Дунавска улица бр. 36. у г. Пајевића кући.

ИМАЊА НА ПРОДАЈУ.
У Београду у свима крајевима вароши, имам у великом избору **имања** на продају, како елегантних кућа за једну породицу тако и са више станова **за ренту, почев од 100 кр. па до преко 1000 кр. месечног прихода.** Такођер имам и **елегантних вила (летњиковаца), винограда и земљишта за винограде,** све са врло повољним условима.

Купци нека се изволу обратити у **посредничком бироу у киоску** код Славије.

470 4—10 **МИЛОРАД С. АНТОНИЈЕВИЋ**
посредник.

НА БУДИМПЕШТАНСКОЈ ИЗЛОЖБИ ВЕЛИКОМ МЕДАЉОМ ОДЛИКОВАНА
ТВОРНИЦА ТОРОЊСКИХ САТОВА И ЛИВНИЦА ЗВОНА

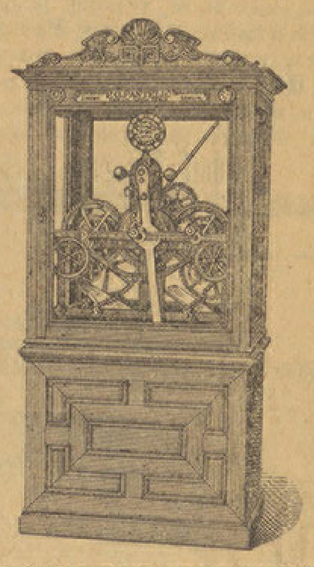

П. Ђ. ПАНТЕЛИЋА
У ЗЕМУНУ
израђује **нове торињске сатове** сопствене конструкције; лије и прелива
НОВА ЗВОНА
по најновијој системи (хармонично удешена),
козе за звона
од кованог гвожђа.

Мањим општинама дајем уз отплату на више година. 177 16—

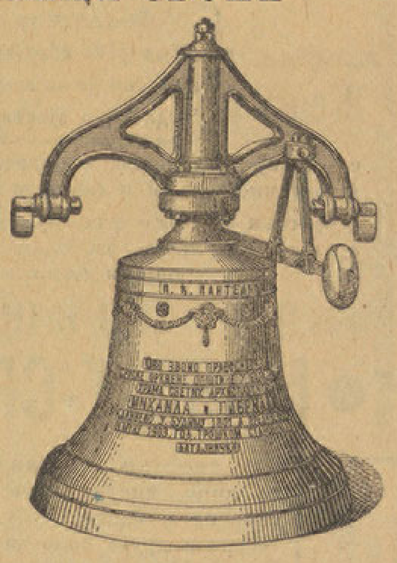

1854. Основана 1854.

ШИХТОВ САПУН
„ЈЕЛЕН“ **СА ЗНАКОМ.** „КЉУЧ“

Најбољи, најиздашнији и по томе најјефтинији сапун. Слободан од сваких шкодљивих мешавина.
Добија се свуда.

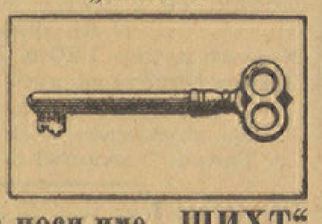

При куповању треба нарочито пазити, да сваки комад сапуна носи име „ШИХТ“ и један од горњих заштитних знакова. 445 3—34

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА
је једино пријатно и природно средство за чишћење. 457 2—39

ДОБРО СТАРО КУЋЕВНО СРЕДСТВО

које би требало да буде у свакој породици јесте свуда познат и опробани

Ернста Хеса „Eucalyptus“

гарантиран чист, већ од 12 година управо из Аустрије поручиван природни производ.

У Немачкој и Аустро-Угарској законом заштићено. Јефтина цена од 1 кр. 50 пот. За оригиналну флашу која је ради употребе издашна омогућава свакоме набавку тог средства за повраћај здравља и сачувања од болести.

Преко 1500 захвалница и признања

добио сам без захтева од оздрављених лица, који су патили од

севотина, крсто-грудо-кратоболе, подагре, недовољног дисања, кијавице, главобоље, бола унутарњих нежних органа, старе ране, болести коже итд.

Не треба пропустити, а да се не поручи врло важна књига у којој су тачно описани Еукалиптус-препарати и како се исти имају употребљавати при описаним болестима. Сваком болеснику достављам на захтев ову књигу бесплатно, у којој сам дао отштампати количину сведочаба оздрављених лица.

Треба тачно пазити на заштитну марку

Клигентал у Саксонској.

ERNST HESS

Eucalyptis-Importeur.

Стоваришта у Будимпешти: **Josef v. Török**, Apotheker, VI, Király-utcza 12. und Andrássy út 26. **J. Lederer**, Apotheke, „zum König von Ungarn,“ V., Erzsébettér. Marokkói-utcza 2. **Dr. Alexander Rosenberg**, Apotheke „zum Stern“, VIII. Kerepesi-út 43. **Edmund Eibach**, Apotheke „zum heil. Bartholomäus“, VI. Andrássy-ut 55. **Dr. Emil Buday**, „Stadt-Apotheke“, IV. Váczi-utcza 34. **J. Raditz**, Apotheke „zum weissen Kreuz“, IV. Fővám-tér 6. Apotheke „**zum Schwan**“, Aréna-ut 124. **Vilhelm Kerpel**, Apotheke „zum weissen Adler“, V. Lipót-körút 26. **Coloman Krieguer's** Apotheke „Üllői-út 61.

78 16—26

По високој кр. земаљској влади проглашена лековитом водом рудницом

чиста алкаличко-муриатичка

Апатовачка киселица

није само најбоље и најздравије

столно пиће

него је и најкориснија и најгласовитија

лековита вода

која је од првих лијечничких ауторитета препоручена и дјелује ненадкриљиво код болести желудца, плућа, грклана, разних катара, астме, мјехура, каменца, хемероида (златне жиле), натеклих и зрнатих јетара, жгаравице и разних женских болести.

162 29—100

Одликована са 13 златних и сребрних колајна.

„Управитељство врела Апатовачке киселице“

Загреб, Илица број 17.

Добива се у свим лекарнама, трговинама миродија, ресторацијама и гостионама.

ПРЕСА ЗА ВОЋА И ГРОЖЂЕ,

које раде са сталним и двоструким притиском и одвосном регулацијом „**Herkules**“ за ручну употребу а са највећом изралом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад.

Машине за жрњање воћа и грожђа

Справа за крунење грожђа (Abbeermacshinen). Потпуно удешене за цеђења шире, које су покретне или непокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа ступе за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и вељa, машине, које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносу и воже.

Штрцаљке (Syphonia) за винограде, дрва и за уништење горушице.

Плугови за винограде

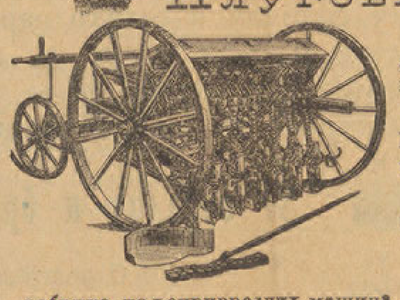

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

„AGRICOLA“ (Schubrad-System) за сраковрсно семење, без да се мењају точкови за брдо и доњу. Најлакше се креће, врло дуго трају; најјефтинија цена.

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за крунење кукуруза, машине за вршење, гепел, справе за чишћење, тријери, плугови, ваљци, бране, сечке итд.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије кострукције.

PH. MAYFARTH & Co 350 5—12

фабрика пољопривредних машина, ливница гвожђа и радионица за плугове. **Wien. II./1. Taborstasse № 71.**

Одликовање са преко 500, златних, сребрних медаља итд.

Опширни илустровани каталови бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

На сваком листу водени знак.

Одликовано златном медаљом у Бечу, 1902

Прави египатски папирни омотци за пигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве

923 70-80

— Светски експорт! —

Добија се у главним и специјал. трафикама.

ОПОМЕНА!

1050 37—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са овом веленом заштитном марком „поне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогоњујем.

Једино прави енглески **ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ** Од санитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвађање и набавку јесте од власти концесионирана и од трго. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry** у Прегради код **Rohitsch-Sauerbrunn-a.**

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести. 2.) Од ванредногa је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања гровнице. 4.) Ванредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одузима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и одклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, било нове или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, на опечене и смрзнуте удове, на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако наиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом свакога ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada**, и где се налази упутство са том истомознаком фирме.

Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљати Разашиљање бива само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

Феледешов **Margit Crême** најбољи је на свету. Чудновато дјествује

Женска Лепота

се добија, улепшава и одржава са изврсним и кемично чистим и сасвим нешкодљивим.

Нојбољи против утецаја сунца и ветра, а које нема живе, ни олова, ни масти — је општи омиљени

ФЕЛДЕШОВ

MARGIT-CRÊME

Потварачи се судски прогањају.

Ова светско призната помада за лице, чисти после неколико дана пеге, флеке, бубуљице, митесере и друге болести на кожи. Глача боре, уклања богиње, даје лицу белу, глатку и нежну боју.

ЦЕНА: Мала тегла 1 К велика тегла 2 круне.

Од подражавање се треба чувати. Законом заштићено.

Поштом уз поузеће или са претходном послатом своту разашиље произвађач.

K. von VÖLDES

Apotheker, ARAD.

Добија се у свакој апотеци, дрогерије и парфимерији.

Маргит пудер 1 20 п. Маргит-сапун 70 п. Маргит-паста за зубе 1 К.. Маргит-вода за лице 1 К.

Главно стовариште у Новом Саду у апотеци: г. Гавре Плавшића и Јована Вујића.

Женска лепота!

За женске неопходно потребно. Најбоље средство за лепоту.

171 9—10

„БУРСКА“ ЧЕЛИЧНА КОСА

са жигом „Бурског коњаника“ је најбоља на свету једино властити разашиљач по целој Европи и Америки је

WINKLER és GRAUER

Kőbánya 15.

Бурска челична коса је за чудо трајна и врло добро сече (коси). Поштоване читаоце већ у свом интересу упозоравамо, да од никог не купе и не наруче косу, док горње светке фирме не заиште велики илустровани ценовник, који се на захтев сваком франко шаље. Нек сваки дописном картом иште велики ценовник.

Зимски су месеци најудесније наручбине скупљати.

Скупљачима повластице. Потпуна гаранција. Чувајмо се лажних имитација.

1030 21—30

1 ком. Транзвалског бријача 1 фор. 50 новч.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.